

ЗАСТОСУВАННЯ ІТ-ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ

У статті розглянуто актуальні питання застосування ІТ-технологій для проведення заняття з іноземної мови професійного спрямування, проблематика проведення занять в умовах дистанційного освітнього процесу. Також запропоновано методи проведення занять з використанням програмного забезпечення в дистанційній формі.

Розглянуто питання якості освітніх онлайн ресурсів і платформ для проведення занять з іноземної мови професійного спрямування в дистанційній формі. Визначено основні проблеми підготовки та проведення занять з використанням інформаційних технологій.

Проведено аналіз необхідності впровадження нових методів та актуалізації освітнього процесу в умовах дистанційного навчання. Зазначено, що проведення занять в іноземній мові професійного спрямування має певні особливості й специфіку, що має значення для побудови освітнього процесу в умовах дистанційного навчання.

Важливим також є той факт, що в останні роки відбулося зростання вимог до студентів і слухачів курсів іноземної мови професійного спрямування, що, у свою чергу, є одним із факторів для підвищення ефективності навчання, актуалізації та діджиталізації навчального процесу, що, власне, передбачено застосуванням ІТ-технологій.

Підкреслено, що основою навчання є наявність взаємодії між студентами та викладачем, що в умовах дистанційного навчання може бути забезпечено лише за допомогою використання сучасних засобів комунікації з використанням ІТ-технологій, сучасного програмного забезпечення й використанням електронних навчальних платформ.

Отже, можна стверджувати, що процес навчання вимагає застосування нових методів і новітніх технологій у сфері освіти, що особливо актуальним є в умовах дистанційного освітнього процесу.

На основі дослідження та актуальних проблем можна зробити висновок, що в сучасних умовах застосування інформаційних технологій є актуальним, оскільки для проведення занять та організації освітнього процесу загалом необхідне використання сучасних методів навчання, що й передбачає використання ІТ-технологій.

Ключові слова: інформаційні технології, професійна підготовка, дистанційне навчання, іноземна мова, освітній процес, діджиталізація, актуалізація освітнього процесу, професійне спрямування.

Питання застосування ІТ-технологій в освітньому процесі набуло вагомого значення протягом останніх років, оскільки стрімкий розвиток програмного забезпечення, підвищення популярності використання новітніх технологій і впровадження в освітній процес нових методів оптимізації навчального процесу призвело до того, що для підвищення рівня якості освіти виникла необхідність застосування інформаційних технологій для проведення занять.

Поняття “інформаційні технології” – це система сукупності методів засвоєння знань і способів діяльності на основі взаємодії викладача, студента й засобів інформаційно-комунікативних технологій, спрямованих на досягнення результату навчального процесу [1].

В умовах всесвітньої пандемії, що виникла у зв'язку з поширення коронавірусної інфекції COVID-19, це питання стало ще більш актуальним, оскільки внаслідок уведення карантинних обмежень і переведення навчального процесу на дистанційну форму навчання питання застосування ІТ-технологій в освітньому процесі стало нагальним. У результаті цього виникло питання створення єдиного інформаційно-освітнього простору навчального закладу.

Єдиний інформаційний освітній простір навчального закладу – це система, у якій задіяні на інформаційному рівні та пов'язані між собою всі учасники навчально-виховного процесу. Практично всі учасники навчально-виховного процесу об'єднані між собою відповідними інформаційними потоками [2].

Отже, на основі цього можна стверджувати, що проблема застосування ІТ-технологій для проведення занять іноземної мови є актуальною.

Питання застосування ІТ-технологій для проведення занять і підготовки майбутніх фахівців розглядалося багатьма дослідниками, зокрема в монографіях В. Гриценка та С. Кудрявцевої, а також у працях О. Андрєєва, Н. Басова, В. Бикова, Н. Жевакіна, А. Крижановського, І. Кириленко, Л. Шевченко, А. Хуторського, Г. Яценко й інших.

Мета статті – проаналізувати особливості застосування ІТ-технологій для проведення занять з іноземної мови професійного спрямування, а також провести дослідження стосовно актуальності та можливостей використання електронних навчальних платформ для побудови освітнього процесу в умовах дистанційного навчання.

В останні роки питання застосування ІТ-технологій у процесі вивчення іноземних мов стало актуальним, не тільки в рамках модернізації освітнього процесу, а й отримало нормативно-правове регулювання в межах Закону України “Про освіту” [3] та Закону України “Про вищу освіту” [4].

Використання комп'ютерних технологій в освітньому процесі на сучасному етапі є актуальним, оскільки дає змогу швидко вирішувати питання в дистанційному форматі, а також створювати комфортні умови для проведення занять. Застосування інформаційних технологій для побудови освітнього про-

цесу дає можливість оптимізувати роботу студентів, підвищити ефективність пошуку інформації, дати змогу студентам дистанційно виконувати самостійну роботу, а також отримати доступ до нових методів навчання іноземної мови.

На мою думку, у сучасних умовах необхідно проведення модернізації освітнього процесу з подальшим використанням інформаційних технологій для проведення занять і заходів освітнього характеру.

Освітній процес повинен базуватися на принципах індивідуалізації та диференціації, а також на засадах модернізації та діджиталізації освітнього процесу.

О. Лук'янова в праці наголошувала: “Застосування інформаційних технологій на заняттях з іноземної мови має забезпечити реалізацію головних дидактичних функцій:

- пізнавальну (використовуючи комп'ютерні технології та Інтернет, можна отримати будь-яку необхідну інформацію; застосування навчальних програм сприяє пізнавальній активності студентів);
- розвивальну (робота студентів з навчальною програмою крім активації лексики сприяє розвитку таких необхідних пізнавальних процесів, як сприйняття, логічне мислення, пам'ять, уява);
- тренувальну (за допомогою комп'ютерних програм студенти мають можливість самостійно у нетрадиційній формі тренуватись та перевірити свій рівень знань та умінь з певної теми, визначити конкретні прогалини, допрацювати їх і виконати запропоновані завдання ще кілька разів з метою покращання своїх результатів);
- діагностичну (використовуючи комп'ютерні технології, викладач має змогу швидко здійснити контроль і з'ясувати рівень засвоєння навчальної теми студентами);
- комунікативну” [5].

На нашу думку, упровадження ІТ-технологій має базуватися на засадах підвищення комфортності вивчення матеріалу та розширення обсягів вивчення, збільшення обсягів використання навчально-інформаційних порталів дозволяє зробити висновок, що ця тема є актуальною.

Що ж стосується питання застосування інформаційних технологій для проведення занять з іноземної мови, то використання новітніх технологій дає змогу розширити обсяги їх використання:

1) Використання інформаційних технологій у процесі навчальних занять. У сучасному освітньому процесі використання інформаційних технологій має широкий спектр можливостей: використання електронних версій навчальних матеріалів, застосування презентацій, відеоматеріалів, можливість пошуку інформації в інформаційному просторі, використання хмарних сервісів для швидкого поширення навчальних матеріалів та інші можливості [6].

Отже, ІТ-технології дають змогу оптимізувати час, використаний на пошук потрібної інформації та швидкість її поширення.

2) Використання ІТ в процесі самостійної роботи студентів. Під час виконання поставлених завдань студенти можуть використовувати інформаційні ресурси задля пошуку інформації та проведення аналізу, також ІТ-технології дають змогу використовувати програмне забезпечення задля створення й редагування інформації або навчальних матеріалів, використання навчально-інформаційних порталів з подальшим виконанням поставлених завдань і використанням можливостей порталу.

3) Використання ІТ-технологій задля проведення науково-дослідницької роботи, що полягає в проведенні наукових заходів, конференцій, форумів тощо [6].

Сучасне програмне забезпечення дає змогу значно розширити можливості організації навчального процесу, від використання електронних матеріалів, створення мультимедійних презентацій і виконання завдань з використанням комп'ютерної техніки й до повної модернізації освітнього процесу та проведення наукових заходів з використанням технологій дистанційного навчання незалежно від місцезнаходження учасника, головним фактором є можливість доступу до мережі Інтернет.

Отже, проаналізувавши це питання, можна зробити висновок, що застосування інформаційних технологій для проведення занять з іноземної мови є необхідним заходом і потребує підтримки, оскільки воно дає змогу оптимізувати навчальний процес, упровадженням нових і сучасних методів.

Також необхідно зазначити, що впровадження новітніх технологій дозволять розширити можливості освітнього процесу та досягти основної мети вивчення навчальної дисципліни – формування комунікативних навичок у сфері професійного спілкування в усній і письмовій формах, що й передбачає використання хмарних сервісів для проведення відеоконференцій з можливістю дистанційного спілкування та організації комунікації з носіями іноземної мови.

Загалом варто зазначити, що навчальна дисципліна “Іноземна мова” професійного спрямування має низку особливостей, на відміну від інших дисциплін, оскільки її завдання полягає у формуванні здатності до міжкультурного спілкування, яке має професійне спрямування, і реалізується на основі формування міжкультурної комунікативної компетенції [7].

Процес проведення занять з іноземної мови професійного спрямування повинен передбачати використання та впровадження сучасних ІТ-технологій для формування в студентів нових навичок, необхідних для підвищення рівня навчання. Цей процес полягає у використанні інформаційних ресурсів (наукових публікацій і матеріалів в електронному вигляді) та автоматизованих навчальних програмних засобів.

Однією з особливих форм застосування інформаційних технологій є застосування курсів навчального призначення на навчальних платформах. У сукупності з іншими методами застосування ІТ-технологій, таких як використання електронних джерел, проведення наукових конференцій та інших заходів з використанням інформаційних технологій, дає змогу зробити висновок, що процес упровадження новітніх технологій є необхідним задля модернізації освітнього процесу та розширення меж навчального процесу.

В умовах всесвітньої пандемії питання застосування ІТ-технологій постало гостро, що призвело до необхідності модернізації освітнього процесу й упровадження сучасних інформаційних технологій. У результаті вимушеного переходу на дистанційну форму навчання виникла необхідність упровадження нових форм викладення навчального матеріалу, використання нового програмного забезпечення, навчально-інформаційних порталів і платформ для проведення занять і виконання студентами поставлених завдань. Варто зазначити, що в умовах дистанційного навчання досить велику популярність отримали хмарні сервіси для створення відеоконференцій (Zoom, Cisco Webex, Google Meet), а також онлайн платформи з можливістю створення онлайн-курсів – Prometheus, Khan Academy, EdX та інші платформи.

Дистанційна форма навчання визначається як така форма організації навчального процесу в освітніх закладах, у результаті якої забезпечується реалізація дистанційного навчання та передбачається можливість отримання випускниками документів державного зразка про відповідний освітній або освітньо-кваліфікаційний рівень [8].

Водночас дистанційна форма навчання має низку особливостей, однією з найголовніших є гнучкість навчального процесу, що дає змогу за допомогою використання технічних можливостей програмного забезпечення та динамічного процесу проведення занять і виконання завдань оптимізувати процес навчання студентів.

Отже, на основі цього можна стверджувати, що питання застосування ІТ-технологій для проведення занять з іноземної мови професійного спрямування є актуальним, у процесі дистанційного навчання було впроваджено нові технології.

В основі дистанційного навчання лежить проведення занять з іноземної мови професійного спрямування за допомогою програмного забезпечення з можливістю комунікації та встановлення контакту між студентами й викладачем, використання програмного забезпечення дає змогу вирішити проблему відсутності усного й письмового спілкування в умовах пандемії, а також спілкування з студентами на відстані.

Стосовно питання засобів контролю під час дистанційного навчання, то контроль може здійснюватися за допомогою використання навчально-інформаційних порталів (у більшості на платформі Moodle), методом створення навчального курсу та відповідних завдань, модульного й підсумкового контролю у формі тестів. У процесі роботи на платформі Moodle можна застосувати велику кількість можливостей навчального порталу зі створення курсу, його редагування з можливістю внесення подальших змін, процедури оцінювання робіт, виконаних завдань і проведення тестувань.

Висновки. Отже, незважаючи на всі нововведення, які впроваджені внаслідок екстреного запровадження дистанційної форми навчання, проблеми застосування ІТ-технологій залишаються актуальними й зараз і потребують постійної оптимізації та запровадження нових провідних методів навчання.

Використання новітніх форм контролю й проведення занять з використанням різних методів дасть змогу оптимізувати навчальний процес і забезпечити комфортні умови для підготовки фахівців.

Використана література:

1. Азарова Н. В. Використання інформаційних технологій навчання у вищих юридичних закладах освіти. URL: <http://intkonf.org/azarova-nv-vikoristannya-informatsiynih-tehnologiy-navchannya-u-vischih-yuridichnih-zakladah-osviti/>.
2. Інформаційне освітнє середовище сучасного навчального закладу / М. Ю. Кадемія, М. М. Козяр, Т. В. Ткаченко, Л. С. Шевченко. Львів : СПОЛОХ, 2008. 186 с.
3. Про освіту : Закон України від 5 вересня 2017 р. № 2145-VIII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2145-19>.
4. Про вищу освіту : Закон України від 1 липня 2014 р. № 1556-VII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1556-18>.
5. Лук'янова Ю. М. Використання новітніх технологій при вивченні іноземної мови. URL: http://www.rusnauka.com/14_APSN_2008/Pedagogica/32272.doc.htm.
6. Андрущенко О. О. Формування у студентів умінь англомовного професійного спілкування з використанням новітніх інформаційних технологій. URL: http://osvita.ua/school/lessons_summary/edu_technology/24423/.
7. Олійник О. В. Інноваційні технології дистанційного навчання іноземної мови для студентів немовних ВНЗ. *Лінгвістичні дослідження* : збірник наукових праць ХНПУ імені Г. С. Сковороди. 2014. Вип. 38. С. 238–246.
8. Дистанційні курси : методичні рекомендації щодо підготовки веб-ресурсу дисциплін при організації навчального процесу за дистанційною формою / укл. О. О. Новомлинець, О. П. Дрозд. Чернігів : ЧНТУ, 2013. 32 с.

References:

1. Azarova N.V. Viktoristannya informatsiynih tehnologiy navchannya u vischih yuridichnih zakladah osviti. [Use of information technologies of education in higher legal educational institutions] URL: <http://intkonf.org/azarova-nv-vikoristannya-informatsiynih-tehnologiy-navchannya-u-vischih-yuridichnih-zakladah-osviti/> [in Ukrainian].
2. Kademiia M.Iu., Koziar M.M., Tkachenko T.V. and et. (2008) Informatsiine osvittne seredovyshe suchasnoho navchalnoho zakladu. [Information educational environment of a modern educational institution] Lviv: SPOLOH. 186 s. [in Ukrainian].

3. Zakon Ukrainy Pro osvitu: pryiniaty 5 veresnia 2017 r. № 2145-VIII [Law of Ukraine About education from September 5 2017, № 2145-VIII] URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2145-19> [in Ukrainian].
4. Zakon Ukrainy Pro vyshchu osvitu: pryiniaty 1 lypnia 2014 r. № 1556-VII [Law of Ukraine About higher education from July 2017, № 1556-VII] URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2145-19> [in Ukrainian].
5. Lukianova Yu.M. Vykorystannia novitnikh tekhnolohii pry vyvchenni inozemnoi movy. [Use of the latest technologies in the study of a foreign language] URL: http://www.rusnauka.com/14_APSN_2008/Pedagogica/32272.doc.htm [in Ukrainian].
6. Andrushenko O.O. Formuvannia u studentiv umin anhlovnoho profesiinoho spilkuvannia z vykorystanniam novitnikh informatsiinykh tekhnolohii. [Formation of students' skills of English-language professional communication using the latest information technologies] URL: http://osvita.ua/school/lessons_summary/edu_technology/24423/ [in Ukrainian].
7. Oliinyk O.V. (2014) Innovatsiini tekhnolohii dystantsiinoho navchannia inozemnoi movy dlia studentiv nemovnykh VNZ. [Innovative technologies of distance learning a foreign language for students of non-language universities] Lihvistychni doslidzhenia: zb. nauk. prats KhNPU imeni H.S. Skovorody. 238–246 s. [in Ukrainian].
8. Novomlynets O.O., Drozd O.P. (2013) Dystantsiini kursy. Metodychni rekomendatsii shchodo pidhotovky veb-resursu dystsyplin pry orhanizatsii navchalnogo protsesu za dystantsiinoiu formoiu. [Distance courses. Methodical recommendations for the preparation of a web resource of disciplines in the organization of the educational process by distance learning] Chernihiv: ChNTU. 32 s. [in Ukrainian].

Haiduchenko A. H. Application of information technologies for conducting foreign language classes of professional orientation

This article highlights topical issues of IT-technology application for conducting foreign language classes of professional purposes, the issues of conducting classes in the distance educational process. Methods of conducting classes using software in remote form are also proposed.

The issue of quality of online educational resources and platforms for conducting foreign language classes of professional orientation in a remote studying is considered. The main problems of preparation and conducting classes with the use of information technologies have identified.

The analysis of necessity of new methods introduction and actualization of educational process in the conditions of distance learning has carried out. It had been noted that conducting classes in a foreign language for professional purposes has certain features and specifics that are important for the construction of the educational process in terms of distance learning.

It is, however, important to highlight the fact that in recent years there has been an increase in the requirements for students of foreign language courses, which in turn is one of the factors to improve learning, updating and digitalization of the educational process, which have actually provided by IT.

Emphasized that the basis of learning is the interaction between students and teachers, which in the distance learning can be provided only through the use of modern means of communication using IT- technologies, modern software and e-learning platforms.

Thus, it could argued that the learning process requires the use of new methods and new technologies especially relevant in the context of distance learning.

Based on research and current issues, we can conclude that in modern conditions the use of information technologies is relevant and essential for the organization of the educational process in general and requires new approaches to modern teaching methods, which involve the use of IT technologies.

Key words: *information technology, professional training, distance learning, foreign language, educational process, digitalization, updating of the educational process, professional direction.*